

УДК 655.4(477)"2016"

Світлана Буряк,
завідувач відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Наталія Музиченко,
старший науковий співробітник
відділу статистичного
моніторингу та аналізу друку
Книжкової палати України

Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2016 року

Проаналізовано стан українського книговидання за 2016 рік за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур провідними вітчизняними видавництвами різної форми власності, в тому числі сфери управління Держкомтелерадіо.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

У 2016 році в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 21 330 назв книг і брошур загальним тиражем 48 978,1 тис. пр., що порівняно з даними 2015 року становить: за назвами — 106,9%, за тиражами — 134,5%. За результатами 2016 року на одного мешканця України припадає 1,14 книги (у 2015 — 0,85 книги, у 2014 — 1,28 книги). Авторефератів дисертацій видано 6234 друк. од. тиражем 623,4 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв зменшився на 1115 друк. од., або на 15,2%, тиражі — на 111,6 тис. пр., або на 15,2%. Авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук надійшло 852 друк. од. тиражем 85,2 тис. пр., тобто 13,7% загальної кількості назв і 13,7% загального тиражу цього асортименту друкованої продукції; кандидата наук — 5382 друк. од. (86,3%) тиражем 538,2 тис. пр. (86,3%).

Образотворчих видань випущено 1052 друк. од. тиражем 2841,4 тис. пр., порівняно з 2015 роком кількість видань збільшилася на 347 друк. од., тираж — на 864,0 тис. пр. Різноманіттям відзначився випуск дитячих образотворчих видань. Їхня кількість становить 793 друк. од. тиражем 2451,4 тис. пр. (75,4% загальної кількості назв і 86,3% загального тиражу). У тому числі: навчальні та методичні видання — 196 друк. од. тиражем 550,3 тис. пр.; книжки-іграшки — 149 друк. од. тиражем 277,3 тис. пр.; книжки-розмальовки — 448 друк. од. тиражем 1623,8 тис. пр. Книжкових образотворчих видань випущено 227 друк. од. тиражем 346,6 тис. пр. Порівняно з 2015 роком кількість книжкових образотворчих видань зросла на 84 друк. од., або на 58,7%, тиражі — на 252,7 тис. пр., або на 269,1%; аркушевих образотворчих видань випущено 23 назви тиражем 29,7 тис. пр., що становить 2,2% загальної кількості назв і 1% загального тиражу. Порівняно з 2015 роком кількість назв зменшилася на 16 друк. од. (41%), тиражі — на 60,5 тис. пр. (67,1%).

Картографічних видань у 2016 році випущено 171 друк. од. тиражем 699,1 тис. пр., порівняно з 2015 роком за назвами їхня кількість збільшилася на 10 друк. од. (6,2%), а тиражі — на 318,9 тис. пр. (83,9%).

Нотних видань надійшло до Книжкової палати України 159 друк. од. тиражем 60,7 тис. пр., що менше на 18 друк. од. порівняно з даними 2015 року (10,2%), тиражі скоротилися на 2,6 тис. пр. (4,1%). Домінують серед нотних видань твори вокальної музики: 64 назви тиражем 21,3 тис. пр., або 40,3% загальної кількості назв і 35,1% загального тиражу. Творів інструментальної музики надійшло 58 назв тиражем 16,4 тис. пр., відповідно 36,5% і 27%.

Загальні дані про випуск неперіодичних видань у 2016 році наведено в табл. 1.

У 2016 році порівняно з 2015 роком у загальному асортименті книг і брошур спостерігалось зростання як за назвами, так і за тиражами: книг на 720 друк. од. (4,1%) та на 12 013,9 тис. пр. (39,4%); брошур на 652 друк. од. (26,6%), а тиражі зросли на 554,4 тис. пр. (9,4%); збільшився випуск видань у палітурці на 1096 друк. од. (16,6%) та на 12 991,6 тис. пр. (80,2%); в обкладинці — на 276 друк. од. (2,1%), а тиражі зменшилися на 423,3 тис. пр. (2,1%); нових видань випущено більше на 1034 друк. од. (5,4%) та на 10 123,6 тис. пр. (29,9%); перевидань більше на 338 друк. од. (43,1%), тиражі також зросли на 2444,7 тис. пр. (96,6%); зріс випуск серійних видань за назвами на 905 друк. од. (31,3%) та на 1896,5 тис. пр. (20,7%) за тиражами. Перекладних видань видруковано більше на 625 друк. од. (37,8%) та на 3213,3 тис. пр. (63%). Спостерігається зменшення випуску як за назвами, так і за тиражами книг і брошур з електронним додатком, відповідно на 5 друк. од., або на 11,4%, та на 19,4 тис. пр. (40,8%) (табл. 2).

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2015		2016			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2015 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2015 року
Книги і брошури	19 958	36 409,8	21 330	106,9	48 978,1	134,5
Автореферати дисертацій	7 349	735,0	6 234	84,8	623,4	84,8
Образотворчі видання	705	1 977,4	1 052	149,2	2 841,4	143,7
Картографічні видання	161	380,2	171	106,2	699,1	183,9
Нотні видання	177	63,3	159	89,8	60,7	95,9

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2015		2016			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2015 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2015 року
Усього, у т. ч.:	19 958	36 409,8	21 330	106,9	48 978,1	134,5
<i>Книги</i>	17 509	30 518,4	18 229	104,1	42 532,3	139,4
% відношення до кількості назв, тиражу	87,7	83,8	85,5		86,8	
<i>Брошури</i>	2 449	5 891,4	3 101	126,6	6 445,8	109,4
% відношення до кількості назв, тиражу	12,3	16,2	14,5		13,2	
<i>У палітурці</i>	6 603	16 201,7	7 699	116,6	29 193,3	180,2
% відношення до кількості назв, тиражу	33,1	44,5	36,1		59,6	
<i>В обкладинці</i>	13 355	20 208,1	13 631	102,1	19 784,8	97,9
% відношення до кількості назв, тиражу	66,9	55,5	63,9		40,4	
<i>Нові видання</i>	19 173	33 878,1	20 207	105,4	44 001,7	129,9
% відношення до кількості назв, тиражу	96,1	93,0	94,7		89,8	
<i>Перевидання</i>	785	2 531,7	1 123	143,1	4 976,4	196,6
% відношення до кількості назв, тиражу	3,9	7,0	5,3		10,2	
<i>Серійні видання</i>	2 895	9 182,0	3 800	131,3	11 078,5	120,7
% відношення до кількості назв, тиражу	14,5	25,2	17,8		22,6	
<i>Перекладні видання</i>	1 652	5 098,4	2 277	137,8	8 311,7	163,0
% відношення до кількості назв, тиражу	8,3	14,0	10,7		17,0	
<i>Книги і брошури з електронним додатком</i>	44	47,5	39	88,6	28,1	59,2
% відношення до кількості назв, тиражу	0,2	0,1	0,2		0,1	

Понад половину (59%) книг і брошур за тиражними групами (табл. 3) надруковано тиражем до 0,5 тис. пр., порівняно з аналогічними даними 2015 року кількість назв зросла на 495 друк. од., або на 4,1%, а тиражі — на 27,3 тис. пр., або на 0,9%. Найпопулярнішими у цій групі є наукові видання (38,4%); навчальна та методична література для вищих навчальних закладів, яка становить 35,5% загальної кількості; літературно-художні видання для дорослих (17%). Видань тиражем від 0,5 до 1 тис. пр.

випущено 11,7% загальної кількості назв і 4,9% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв зменшилася на 4 друк. од. (0,2%), тиражі — на 48,9 тис. пр. (2%). У цій групі домінують науково-популярні (46,5%) та офіційні видання (30,9%). Видань тиражем від 1 до 5 тис. пр. випущено 20,2% загальної кількості назв і 26% загального тиражу, порівняно з 2015 роком їхня кількість зросла за назвами на 254 друк. од. (6,3%), за тиражами — на 1082,1 тис. пр. (9,3%); у цій групі переважають навчальні та ме-

тодичні видання (41,8%), література для дітей та юнацтва (44,4%) і релігійні видання (9,8%). Видання тиражем від 5 до 10 тис. пр. становлять 4,7% загальної кількості назв і 16,9% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 215 друк. од. (27,1%), тиражі — на 1475,8 тис. пр. (21,7%); у цій групі домінують підручники і посібники для загальноосвітньої школи (52%), художня зарубіжна література (33,3%). Видання тиражем від 10 до 50 тис. пр. становлять 3% загальної кількості назв і 27,8% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 225 друк. од. (53,3%), тиражі — на 4378,8 тис. пр. (47,3%); у цій групі переважають видання для організації дозвілля (60,5%) та довідкові (35,8%). Тиражем від 50 до 100 тис. пр. випущено 0,2% загальної кількості назв і 7,3% загального тиражу, що на 29 друк. од. (138,1%) більше, ніж у 2015, відповідно, тираж зріс на 1979,4 тис. пр. (122,2%); у цій групі надавалася перевага підручникам і посібникам для 1—4 класів (84,5%). Видань тиражем понад 100 тис. пр. випущено 0,1% і 10,7% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з попереднім роком кількість назв збільшилася на 23 друк. од. (328,6%), тиражі — на 3673,8 тис. пр. (232,4%). У цій групі переважають підручники і посібники для 5—9 класів (99,9%).

Без зазначення тиражів у випускних даних і формах звітності надійшло 211 друк. од., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 1%.

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 4) підтверджує, що в її загальному масиві домінує література з освіти та культури — 4907 друк. од. тиражем 26 550,3 тис. пр. (23% загальної кількості назв і 54,2% загального тиражу). Порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 1149 друк. од., або на 30,6%, тиражі — на 11 336,6 тис. пр., або на 74,5%. На другій сходинці — книги політичної та соціально-економічної тематики — 4884 друк. од. загальним тиражем 4491,6 тис. пр. (22,9% загальної кількості назв і 9,2% загального тиражу). Порівняно з 2015 роком кількість назв зменшилася на 449 друк. од., або на 8,4%, тиражі — на 994,2 тис. пр., або на 18,1%. Далі — художня література — 3805 друк. од. тиражем 8131,5 тис. пр. (17,8% і 16,6%), порівняно з 2015 роком і кількість назв, і тиражі зросли відповідно на 713 друк. од., або на 23,1%, та на 2536,4 тис. пр., або на 45,3%. Технічної літератури надійшло 2293 друк. од. тиражем 1014,1 тис. пр. (10,8% і 2,1%), порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 60 друк. од., або на 2,7%, тиражі, навпаки, зменшилися на 1728,2 тис. пр., або на 63%.

Таблиця 3

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2015		2016			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2015 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2015 року
Усього	19 958	36 409,8	21 330	106,9	48 978,1	134,5
до 0,5 тис. пр.	12 087	3 059,6	12 582	104,1	3 086,9	100,9
до 1,0 тис. пр.	2 498	2 428,1	2 494	99,8	2 379,2	98,0
до 5,0 тис. пр.	4 054	11 649,8	4 308	106,3	12 731,9	109,3
до 10,0 тис. пр.	793	6 812,7	1 008	127,1	8 288,5	121,7
до 50,0 тис. пр.	422	9 258,6	647	153,3	13 637,4	147,3
до 100,0 тис. пр.	21	1 619,9	50	238,1	3 599,3	222,2
понад 100,0 тис. пр.	7	1 581,1	30	428,6	5 254,9	332,4
без зазначення тиражів	76	—	211	277,6	—	—

Таблиця 4

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2015		2016			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2015 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2015 року
Усього	19 958	36 409,8	21 330	106,9	48 978,1	134,5
Політична і соціально-економічна література	5 333	5 485,8	4 884	91,6	4 491,6	81,9
Природничо-наукова література	1 271	529,0	1 131	89,0	682,0	128,9
Технічна література	2 233	2 742,3	2 293	102,7	1 014,1	37,0
Сільськогосподарська література	398	332,7	628	157,8	1 943,1	584,0
Медицина. Охорона здоров'я	762	1 172,2	627	82,3	883,1	75,3
Фізична культура і спорт	126	106,5	127	100,8	79,8	74,9
Література з освіти та культури	3 758	15 213,7	4 907	130,6	26 550,3	174,5

Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	224	77,7	233	104,0	186,3	239,8
Мистецтво. Мистецтвознавство	298	395,9	307	103,0	683,4	172,6
Література з філологічних наук	937	478,8	744	79,4	414,5	86,6
Художня література. Фольклор	3 092	5 595,1	3 805	123,1	8 131,5	145,3
Література для дітей	1 506	4 208,6	1 626	108,0	3 837,7	91,2
Література універсального змісту	20	71,5	18	90,0	80,7	112,9

В асортименті книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 5), як і раніше, переважають книги соціально значущої тематики. Як за назвами, так і за тиражами лідирують видання навчальної та методичної літератури (7098 друк. од. тиражем 27 146,1 тис. пр.), що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 33,3% і 55,4% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 280 друк. од., або на 4,1%, тиражі — на 10 923,1 тис. пр., або на 67,3%. Наукові видання посідають другу позицію за кількістю назв (4494 друк. од., тобто 21,1% загальної кількості назв), що збільшилася на 113 друк. од. (2,6%), за тиражами (1297,3 тис. пр., тобто 2,6% загального тиражу) поступаються літературно-художнім (третє місце) і збільшилися на 12,5 тис. пр. (1%); літературно-художніх видань надруковано 3805 друк. од. загальним тиражем 8131,5 тис. пр., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 17,8% і 16,6% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 713 друк. од. (23,1%), тиражі — на 2536,4 тис. пр. (45,3%). Видань для дітей та юнацтва (четверте місце) випущено 1626 друк. од. тиражем 3837,7 тис. пр. (7,6% і 7,8%), порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 120 друк. од. (8%), тиражі зменшилися — на 370,9 тис. пр. (8,8%). Науково-популярних видань (п'яте місце) надруковано 1250 друк. од. тиражем 2557,0 тис. пр. (5,9% і 5,2%),

відповідно до 2015 року їхня кількість зменшилася за назвами на 113 друк. од. (8,3%), а за тиражами зросла — на 65,1 тис. пр. (2,6%).

У 2016 році 69,9% загальної кількості назв (14 900 друк. од.) і 69,4% загального тиражу (34 004,0 тис. пр.) книг і брошур випущено українською мовою (табл. 6). Кількість назв порівняно з 2015 роком збільшилася на 783 друк. од. (5,5%), тиражі — на 10 264,0 тис. пр. (13,2%). Мовами національних меншин книг і брошур видруковано 4216 друк. од. тиражем 12 639,6 тис. пр., тобто 19,8% загальної кількості назв і 25,8% загального тиражу. Порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 102 друк. од., або на 2,5%, а тиражі — на 1381,0 тис. пр., або на 12,3%; російською мовою випущено 3964 друк. од. тиражем 12 164,8 тис. пр., що становить 18,6% і 24,8% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв скоротилася на 38 друк. од. (0,9%), тиражі зросли на 1100,7 тис. пр. (9,9%). Серед книг і брошур, випущених іноземними мовами, найбільше надруковано англійською — 514 друк. од. тиражем 1193,8 тис. пр. (2,4% і 2,4%) (порівняно з 2015 кількість назв зросла на 109 друк. од., або на 26,9%, тиражі збільшилися на 622,2 тис. пр., або на 108,9%), та німецькою — 70 друк. од. тиражем 329,2 тис. пр. (відповідно до 2015 року кількість назв збільшилася на 20 друк. од. (40%), тиражі — на 216,4 тис. пр., або 191,8%).

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2015		2016			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2015 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2015 року
Усього	19 958	36 409,8	21 330	106,9	48 978,1	134,5
Наукові видання	4 381	1 284,8	4 494	102,6	1 297,3	101,0
Науково-популярні видання	1 363	2 491,9	1 250	91,7	2 557,0	102,6
Нормативно-практичні видання	556	615,6	707	127,2	669,3	108,7
Офіційні видання	771	287,9	1 083	140,5	225,4	78,3
Громадсько-політичні видання	76	1 307,8	54	71,1	565,2	43,2
Навчальні та методичні видання	6 818	16 223,0	7 098	104,1	27 146,1	167,3
Літературно-художні видання	3 092	5 595,1	3 805	123,1	8 131,5	145,3
Видання для дітей та юнацтва	1 506	4 208,6	1 626	108,0	3 837,7	91,2
Довідкові видання	436	665,1	370	84,9	624,3	93,9
Інформаційні видання	18	8,0	17	94,4	72,7	908,8
Видання для видавців і книгорозповсюджувачів	2	2,0	4	200,0	83,6	4 180,0
Бібліографічні видання	139	34,6	134	96,4	30,1	87,0
Видання для організації дозвілля	370	2 620,3	333	90,0	2 735,6	104,4
Рекламні видання	4	4,0	—	—	—	—
Література релігійного змісту	426	1 061,1	355	83,3	1 002,3	94,5

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	19 958	36 409,8	21 330	48 978,1
Азербайджанська	—	—	1	0,1
Англійська	405	571,6	514	1 193,8
Арабська	2	1,0	1	0,1
Болгарська	4	2,1	4	2,2
Вірменська	—	—	1	0,6
Гагаузька	1	1,0	3	0,4
Грецька	—	—	3	1,0
Іврит	1	1,0	—	—
Ідиш	—	—	2	0,2
Мовами народів Індії	—	—	1	0,2
Індонезійська	—	—	1	0,3
Іспанська	15	4,0	15	11,6
Італійська	4	5,7	—	—
Казахська	2	3,0	—	—
Китайська	1	0,5	1	0,3
Кримськотатарська	—	—	6	1,8
Латинська	6	5,0	5	2,5
Молдавська	8	34,0	26	5,1
Німецька	50	112,8	70	329,2
Польська	26	21,4	30	23,1
Російська	4 002	11 064,1	3 964	12 164,8
Румунська	14	19,6	65	92,9
Русинська	2	1,4	1	0,5
Сербська	1	0,3	1	0,3
Словацька	2	0,2	7	2,1
Словенська	1	1,0	—	—
Старослов'янська (церковнослов'янська)	1	0,5	3	3,0
Турецька	1	0,2	—	—
Угорська	6	2,4	36	16,8
Українська	14 117	23 740,0	14 900	34 004,0
Французька	10	9,7	27	57,6
Чеська	10	5,6	—	—
Японська	1	0,1	4	1,2
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	1 265	801,6	1 638	1 062,4

В асортименті друкованої продукції 17,8% загальної кількості видань за назвами і 16,6% загального тиражу становить художня література. Українською мовою випущено 2331 друк. од., або 61,3% загальної кількості назв, тиражем 4127,2 тис. пр., або 50,8% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 549 друк. од. (30,8%), тиражі — на 1784,3 тис. пр. (76,2%); російською мовою — 1133 друк. од. (29,8%) тиражем 3843,1 тис. пр. (47,3%), порівняно з 2015 роком кількість видань зросла на 79 друк. од. (7,5%), тиражі — на 743,6 тис. пр. (24%) (табл. 7).

Дитячої літератури у 2016 році (табл. 8) надруковано 1626 друк. од. тиражем 3837,7 тис. пр., що

становить 7,6% загальної кількості назв і 7,8% загального тиражу. Її випуск за кількістю назв порівняно з 2015 роком зріс на 120 друк. од., або на 8%, тиражі, навпаки, зменшилися на 370,9 тис. пр., або на 8,8%. Середній тираж дитячої літератури у 2016 році становив 2,4 тис. пр. (у 2015 — 2,8 тис. пр., у 2014 — 2,7 тис. пр., у 2013 — 2,9 тис. пр.). Українською мовою випущено 1190 друк. од. тиражем 2822,7 тис. пр. — 73,2% загальної кількості назв і 73,6% загального тиражу, російською — 375 друк. од. тиражем 934,2 тис. пр. — 23,1% загальної кількості назв і 24,3% загального тиражу. Іншими мовами вийшло 61 друк. од. тиражем 80,8 тис. пр. (3,8% загальної кількості назв і 2,1% загального тиражу).

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	3 092	5 595,1	3 805	8 131,5
Англійська	18	28,7	22	23,4
Арабська	2	1,0	—	—
Болгарська	2	0,6	—	—
Гагаузька	—	—	1	0,1
Ідиш	—	—	2	0,2
Мовами народів Індії	—	—	1	0,2
Італійська	2	0,6	—	—
Казахська	2	3,0	—	—
Китайська	1	0,5	—	—
Молдавська	—	—	1	0,5
Німецька	1	0,1	1	0,5
Польська	1	0,1	1	0,5
Російська	1 054	3 099,5	1 133	3 843,1
Румунська	—	—	3	0,9
Русинська	1	1,0	1	0,5
Угорська	1	0,3	1	0,2
Українська	1 782	2 342,9	2 331	4 127,2
Французька	1	0,5	1	1,0
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	224	116,3	306	133,2

Таблиця 8

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 506	4 208,6	1 626	3 837,7
Англійська	3	3,2	5	4,1
Молдавська	4	32,0	—	—
Німецька	—	—	1	0,3
Польська	—	—	1	0,3
Російська	414	1 476,9	375	934,2
Румунська	2	6,0	11	29,5
Словацька	1	0,1	—	—
Українська	1 057	2 657,4	1 190	2 822,7
Французька	2	0,8	—	—
Чеська	1	1,0	—	—
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	22	31,2	43	46,6

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності (табл. 9) випущено 5704 друк. од. загальним тиражем 2419,4 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 26,7% і 4,9% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв зменшилася на 79 друк. од., або на 1,4%, тиражі — на 1020,3 тис. пр., або на 29,7%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо надруковано 255 друк. од. (1,2%) тиражем 261,9 тис. пр. (0,5%), порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 65 друк. од., або на 34,2%, тиражі зросли на 51,7 тис. пр., або на 24,6%. Видавництва і видавничі організації з іншими форма-

ми власності випустили 15 626 друк. од. (73,3%) тиражем 46 558,7 тис. пр. (95,1%), відповідно до 2015 року кількість назв зросла на 1451 друк. од. (10,2%), тиражі — на 13 588,6 тис. пр. (41,2%).

У 2016 році видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено образотворчих видань 44 друк. од. загальним тиражем 126,0 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 4,2% і 4,4% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 18 друк. од., або на 69,2%, тиражі — на 106,3 тис. пр., або на 539,6%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо —

23 друк. од. (2,2%) тиражем 113,7 тис. пр. (4%), порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 14 друк. од. тиражі — на 102,7 тис. пр. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 1008 друк. од. (95,8%) тиражем 2715,4 тис. пр. (95,6%), відповідно до 2015 року кількість назв збільшилася на 329 друк. од. (48,5%), тиражі — на 757,7 тис. пр. (38,7%).

Нотних видань видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності надруковано 33 друк. од. загальним тиражем 14,9 тис. пр., що становить 20,8% загальної кількості назв і 24,5% загального тиражу, порівняно з 2015 роком кількість назв знизилася на 13 друк. од., або на 28,3%, тиражі — на 2,7 тис. пр., або на 15,3%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо випущено 16 друк. од. (10,1%) тиражем 11,0 тис. пр. (18,1%), порівняно з 2015 роком кількість назв збільшилася на 1 друк. од., тиражі зменшилися на 0,3 тис. пр. Видавництвами і видавничими організаціями з іншими формами власності надруковано 79,2% загальної кількості назв і 75,5% загального тиражу (126 друк. од. і 45,8 тис. пр.), порівняно з 2015 роком кількість назв скоротилася на 5 друк. од. (3,8%), тиражі зросли на 0,1 тис. пр. (0,2%).

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 134 друк. од. картографічних видань тиражем 600,6 тис. пр., порівняно з 2015 роком спостерігається зменшення за кількістю назв на 3 друк. од. (2,2%), тиражів — на 269,4 тис. пр., або на 81,3%. У відсотковому відношенні до загальної кількості назв це становить 78,4% і 85,9% загального тиражу. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 21,6% загальної кількості назв і 14,1% загального

тиражу, що становить 37 друк. од. тиражем 98,5 тис. пр., порівняно з 2015 роком кількість назв зросла на 13 друк. од. (54,2%), а тиражі на 49,5 тис. пр. (101%).

У табл. 10 відображено інформацію про десять видавництв та видавничих організацій, які надрукували найбільшу кількість книг і брошур у 2016 році як за назвами, так і за тиражами. Лідерами в Україні за кількістю випущених книг і брошур є харківське видавництво "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (1128 друк. од. тиражем 10 366,3 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Ранок" (634 друк. од. тиражем 4535,2 тис. пр.), київське видавництво "Генеза" (364 друк. од. тиражем 6206,4 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Віват" (345 друк. од. тиражем 1365,1 тис. пр.), харківське ТОВ "Видавнича група "Основа" (333 друк. од. тиражем 416,4 тис. пр.), тернопільське ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан" (312 друк. од. тиражем 888,0 тис. пр.).

Шкільних підручників у 2016 році випущено 2487 друк. од. тиражем 22 260,3 тис. пр., що становить 35% загальної кількості назв і 82% загального тиражу навчальних і методичних видань (7098 друк. од. тиражем 27 146,1 тис. пр.). Відповідно до 2015 року кількість назв зросла на 651 друк. од. (35,5%), тиражі — на 10 434,1 тис. пр. (88,2%). Порівнюючи книговидання шкільних підручників за мовами (табл. 11), бачимо, що вони друкувалися 14 мовами народів світу, серед них: українською — 1754 друк. од., або 70,5% загальної кількості назв цього асортименту видавничої продукції, тиражем 18 679,0 тис. пр., або 83,9% загального тиражу; російською — 353 друк. од., або 14,2% загальної кількості назв підручників, тиражем 1958,8 тис. пр., що становить 8,8% тиражу всіх підручників; іншими мовами надруковано 380 друк. од. (15,3%) тиражем 1622,5 тис. пр. (7,3%).

Таблиця 9

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	19 958	36 409,8	21 330	48 978,1
1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:	540	613,8	599	480,4
Сфера управління Держкомтелерадіо, у т. ч.:	190	210,2	255	261,9
Веселка	23	30,1	25	34,1
Дніпро	11	11,0	12	21,7
Донбас	1	0,1	—	—
Каменяр	59	57,5	30	78,9
Карпати	26	13,3	16	5,3
Книжкова палата України (видавнича організація)	8	6,2	10	3,2
Либідь	32	38,0	44	71,7
Мистецтво	2	1,5	5	6,0
Музична Україна	4	4,2	3	1,8
Світ	17	42,1	101	31,5
Техніка	3	1,7	1	1,0
Україна	4	4,5	8	6,7
Сфера управління інших державних установ	350	403,6	344	218,5
2. Видавництва з іншими формами власності	3 083	9 340,6	4 180	17 829,8
3. Видавничі організації з державною формою власності	5 243	2 825,9	5 105	1 939,0
4. Видавничі організації з іншими формами власності	11 092	23 629,5	11 446	28 728,9

Видавництва, які випустили найбільшу кількість книг і брошур

Видавничі суб'єкти	2015		Видавничі суб'єкти	2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	849	7 762,5	Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	1 128	10 366,3
Х.: ТОВ "Видавництво "РАНОК"	392	1 316,9	Х.: ТОВ "Видавництво "РАНОК"	634	4 535,2
Х.: ТОВ "Видавництво "Віват"	301	1 046,9	К.: Видавництво "Генеца"	364	6 206,4
Тернопіль: Редакція газети "Підручники і посібники"	287	766,1	Х.: ТОВ "Видавництво "Віват"	345	1 365,1
Х.: ТОВ "Видавництво Фоліо"	279	523,8	Х.: ВГ "Основа"	333	416,4
Суми: Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	233	373,7	Тернопіль: ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	312	888,0
Х.: ВГ "Основа"	213	388,0	Суми: Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	264	389,6
Х.: ПП "Торсінг плюс"	207	547,0	Х.: ТОВ "Видавництво Фоліо"	251	765,4
Тернопіль: ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	208	488,6	Львів: ТОВ "Видавництво "Старого Лева"	251	708,5
К.: Видавництво "Генеца"	198	3 189,6	Тернопіль: Редакція газети "Підручники і посібники"	220	567,3

Таблиця 11

Випуск шкільних підручників мовами народів світу

Мова видання	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 836	11 826,2	2 487	22 260,3
Англійська	67	391,0	133	948,4
Болгарська	1	1,0	3	2,1
Гагаузька	1	1,0	2	0,3
Грецька	—	—	2	0,7
Іврит	1	1,0	—	—
Іспанська	2	0,4	7	6,3
Кримськотатарська	—	—	6	1,8
Молдавська	4	2,0	25	4,6
Німецька	15	96,9	36	309,7
Польська	6	10,1	22	20,9
Російська	192	607,9	353	1 958,8
Румунська	1	0,1	32	10,8
Угорська	—	—	31	15,5
Українська	1 477	10 556,3	1 754	18 679,0
Французька	2	7,1	16	53,5
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	67	151,4	65	247,9

Зростання темпів книгодрукування як за назвами, так і за тиражами 2016 року зафіксовано у таких регіонах (табл. 12): у Вінницькій області кількість випущених книг і брошур збільшилася на 51 друк. од., або на 12,8%, тиражі — на 46,8 тис. пр., або на 33,2%; у Волинській — на 24 друк. од., або на 11,2%, тиражі — на 2,8 тис. пр., або на 2,2%; у Луганській — на 31 друк. од. (134,8%), тиражі — на 12,3 тис. пр. (157,7%); у Львівській — на 120 друк. од. (8,6%) та на 332,0 тис. пр.

(28,6%); у Полтавській — на 20 друк. од. (7,7%), тиражі — на 12,0 тис. пр. (19%); у Тернопільській — на 113 друк. од. (15,5%), тиражі — на 408,1 тис. пр. (26%); у Харківській — на 532 друк. од. (11,2%), тиражі — на 7129,9 тис. пр. (46,6%); у Черкаській — на 79 друк. од. (23,2%), тиражі — на 22,8 тис. пр. (15,4%); у Чернівецькій — на 17 друк. од. (4,6%), тиражі — на 117 тис. пр. (71,8%); у Чернігівській — відповідно на 67 друк. од. (24,7%), та на 115,6 тис. пр.

(47,9%). Нарощення випуску друкованої продукції за назвами та зниження за тиражами спостерігається в Донецькій області: кількість випущених книг зросла на 19 друк. од. (6,4%), тиражі скоротилися на 257,0 тис. пр. (34,8%); у Закарпатській — на 33 друк. од. (16,8%), тиражі знизилися на 11,6 тис. пр. (11,9%); у Запорізькій — на 5 друк. од. (1,5%), тиражі зменшилися на 99,6 тис. пр. (47,8%); у Київській — на 17 друк. од. (18,3%), тиражі знизилися на 146,2 тис. пр. (63,6%); у Рівненській — на 49 друк. од. (23%), тиражі скоротилися на 22,4 тис. пр. (21,5%) та у Херсонській — на 19 друк. од. (8,4%), тиражі знизилися на 6,8 тис. пр. (10,7%). Зменшення випуску видань за назвами та

зростання тиражів спостерігається в Кіровоградській області: кількість назв стала меншою на 27 друк. од. (15,5%), тиражі зросли на 0,9 тис. пр. (1,6%); у Хмельницькій — на 6 друк. од. (1,3%), тиражі зросли на 187,4 тис. пр. (64%).

Серед лідерів вітчизняного книгодрукування як за назвами, так і за тиражами, як і раніше, залишаються Київ (7082 друк. од. тиражем 19 317 тис. пр.) та Харківська обл. (5262 друк. од. тиражем 22 420,4 тис. пр.). У загальному випуску книг і брошур ці два регіони надрукували понад половину зазначених видань (57,9% за назвами та 85,2% за тиражами).

Таблиця 12

Випуск в Україні книг і брошур за територіальною ознакою

Випуск видання (республіка, область, місто)	2015		2016	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього	19 958	36 409,8	21 330	48 978,1
Вінницька	397	140,9	448	187,7
Волинська	215	126,8	239	129,6
Дніпропетровська	738	275,7	654	211,0
Донецька	297	737,8	316	480,8
Житомирська	225	90,7	110	88,5
Закарпатська	197	97,8	230	86,2
Запорізька	328	208,5	333	108,9
Івано-Франківська	273	166,2	221	96,7
Київська	93	229,8	110	83,6
Кіровоградська	174	56,8	147	57,7
Луганська	23	7,8	54	20,1
Львівська	1 389	1 161,3	1 509	1 493,3
Миколаївська	162	42,0	134	34,6
Одеська	804	261,2	771	224,2
Полтавська	261	63,0	281	75,0
Рівненська	213	104,3	262	81,9
Сумська	503	458,9	494	457,0
Тернопільська	731	1 571,0	844	1 979,1
Харківська	4 730	15 290,5	5 262	22 420,4
Херсонська	226	63,6	245	56,8
Хмельницька	449	293,0	443	480,4
Черкаська	340	147,9	419	170,7
Чернівецька	367	162,9	384	279,9
Чернігівська	271	241,4	338	357,0
м. Київ	6 552	14 410,0	7 082	19 317,0

Список використаної літератури

1. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 3—9.
2. Друк України (2015) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України. — 124 с.
3. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2015 році / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 12. — С. 3—9.
4. Буряк С. Аналітичний огляд книговидавничої діяльності за підсумками 2015 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 4. — С. 9—17.
5. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на 1 грудня). — 2016. — № 12. — С. 3—9.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания за 2016 год согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по выпуску книг и брошур ведущих отечественных издательств разной формы собственности, в том числе сферы управления Держкомтелерадио.

State of Ukrainian bookpublishing in 2016 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла до редакції 27 лютого 2017 року